

سلوک عاشورای

منزل اول | تعاون و ہمداری

سلوک عاشورای

منازل | تعاون و همیاری

سلسله جلسات اخلاق و معارف اسلامی
حضرت آیت الله العظمی حاج آقا مجتبی تهرانی

برشنام: تهرانی، مجتبی، ۱۳۰۵ -
عنوان و نام پدیدآور: سلوک عاشورایی: منزل اول: تعاون و
همیاری / برگرفته از درس های مجتبی تهرانی.
مشخصات نشر: تهران: موسسه فرهنگی پژوهشی مصابیح الهدی،
۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۲۰۰ ص.
فروست: مجموعه قیام و انقلاب امام حسین علیه السلام: ۱. سلسله
جلسات اخلاق و معارف اسلامی.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۰۶۲-۳-۹
یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۹۷] - ۱۹۸، همچنین به صورت
زیرنویس،
یادداشت: نمایه.

موضوع: تهرانی، مجتبی -- وعظ

موضوع: عاشورا

موضوع: هستگی -- جنبه های مذهبی -- اسلام

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۷۶ س ۷۶ / ۵ / ۵ BP1۰

رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۰۸

شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۱-۵۵۹

مدیر هنری: مجید زارع

صفحه آرا: مجید اکبرزاده

قیمت: ۳۷۰۰ تومان مرکز پخش: ۷۷۵۲۴۵۸۵

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: واژه پرداز اندیشه - چاپ اندیشه

فهرست

❦ مقدمه / ۱۳

جلسه اول / ۲۱

ملاقات معاویه با امام حسین (ع) / ۲۲

❦ چند واقعه تاریخی / ۲۲

گفتگوی امام حسین (ع) با ولید و مروان / ۲۳

گفتگوی چهره‌های شاخص مدینه با امام حسین (ع) / ۲۴

گفتگوی محمد بن حنفیه با امام حسین (ع) / ۲۵

نامه‌ها و خطبه‌های امام حسین (ع) / ۲۶

وصیت‌نامه امام حسین (ع) / ۲۷

❦ دو هدف اساسی در قیام و انقلاب حسینی / ۲۹

۱- عدم اعانه به اثم و عدوان / ۲۹

۲- امر به معروف و نهی از منکر / ۲۹

نقش عملی بحث تعاون در زندگی انسان / ۳۰

❦ ویژگی سوره مائده و آیه تعاون / ۳۱

❦ تطبیق بحث با قیام امام حسین (ع) / ۳۱

مدینه تا مکه؛ مکه تا کربلا / ۳۱

مسلم و عدم تعاون کوفی‌ها / ۳۲

طوعه و اعانه مسلم در بزو تقوا / ۳۳

راز گریه مسلم / ۳۴

جلسه دوم/ ۳۵

﴿ ۱ ﴾ نیاز انسان به تعاون/ ۳۵

خودکفا نبودن انسان در دو بُعد مادی و معنوی | ۳۵

آیا هر تعاونی پسندیده است؟ | ۳۶

﴿ ۲ ﴾ تعاون؛ اصل اساسی سنت اسلامی/ ۳۷

نسخ‌ناپذیری احکام سوره مائده | ۳۷

قانون مبنای تعاون در اسلام | ۳۸

تشبه اثباتی و تنبیی در آیه تعاون | ۳۸

﴿ ۳ ﴾ معنای تعاون/ ۳۹

تصویر اول تعاون | ۳۹

تصویر دوم تعاون | ۴۰

معنای صحیح تعاون | ۴۰

شواهدی از روایات | ۴۱

﴿ ۴ ﴾ تطبیق بحث با قیام امام حسین (ع)/ ۴۲

استعانه‌های امام حسین (ع) | ۴۲

استعانه حضرت از وهب | ۴۳

اعانه همسر وهب به بر و تقوا | ۴۵

جلسه سوم/ ۴۷

معنای تعاون | ۴۷

تعاون، مطلق نیست | ۴۸

معنای لغوی بر | ۴۸

﴿ ۱ ﴾ معنای بر و تقوا/ ۴۸

لزوم توجه به معنای قرآنی بر | ۴۹

بر؛ مطلق حسن فعلی یا حسن فعلی و فاعلی؟ | ۴۹

بر از دیدگاه قرآن | ۵۰

ابعاد اعتقادی و عملی در بر | ۵۱

مراد از تعاون به بر و تقوا | ۵۲

بعد معرفتی بر و تقوا | ۵۳

مراد از بر در روایات | ۵۳

چکیده بحث تعاون به بر و تقوا | ۵۴

- مقابله آیه با روش جاهلیت | ۵۵
 جاهلیت صغری جاهلیت کبری | ۵۵
 بالاترین درجه بز و ارزش مندترین تعاون | ۵۶
 درجه بندی ارزشی بز و تعاون | ۵۶
 تطبیق بحث با قیام امام حسین (ع) | ۵۷
 انواع استعانه های امام حسین (ع) | ۵۷
 اولین استعانه عمومی امام حسین (ع) | ۵۸
 ورود کاروان به کربلا | ۵۸
 آخرین استعانه عمومی امام حسین (ع) | ۵۹

جلسه چهارم/ ۶۱

۱. دو تذکر/ ۶۱

- تذکر اول: صلق دو عنوان بر یک فعل | ۶۲
 امر به معروف، هم «عمل به بز» و هم «اعانه به بز» | ۶۲
 نهی از منکر، هم «عمل به بز» و هم «اعانه به تقوا» | ۶۳
 تذکر دوم: دو رکن اصلاح و سلامت جامعه | ۶۴
 تفاوت اثم و عدوان | ۶۴

۲. معنای اثم و عدوان/ ۶۴

۳. تعریف بز و اثم در روایات/ ۶۵

درک قلبی بز و اثم | ۶۶

تعریف شی به اثر آن شی | ۶۷

۴. تطبیق بحث با قیام امام حسین (ع) | ۶۸

مقابله با اثم و عدوان در کلام امام حسین (ع) | ۶۹

توبه جناب خز | ۷۰

جلسه پنجم/ ۷۳

۱. مروری بر مباحث گذشته/ ۷۳

دو رکن تعاون برای سالم سازی روابط اجتماعی | ۷۳

مراد از اثم و عدوان | ۷۳

خرمت اعانه به اثم و عدوان | ۷۴

۲. احکام آیه تعاون/ ۷۴

- معاونت ظالمین همان تعاون به عدوان است | ۷۶
تصویر اول: مشارکت در عدوان | ۷۷
تصویر دوم: مساعدت به عدوان | ۷۷
اشتراک موضوعی ظالم و معین ظالم | ۷۸
اشتراک حکمی ظالم و معین ظالم | ۷۸
تصویر سوم: | ۸۰
حمایت از عدوان | ۸۰
جامعیت مدون و حمایت از ظلم | ۸۱
ازوم اجرای همزمان دو رکن تعاون | ۸۲
تأیید اسلام بر حمایت از مظلوم | ۸۳
استانۀ امام حسین علیه السلام از عبیدالله حرّ جعفی | ۸۴
معنای سقینة النجاة | ۸۵
استانۀ امام حسین علیه السلام از زهیر | ۸۶
دستگیری امام حسین علیه السلام از زهیر | ۸۷

جلسه ششم/ ۸۹

- مروری بر مباحث گذشته/ ۸۹
اثر تخریبی معاونت گناهکاران بر روابط اجتماعی انسان | ۹۰
پرهیز از رابطه با گناهکاران/ ۹۰
اعانه به عنوان روابط اجتماعی را بیش از اعانه به اثم تخریب می‌کند | ۹۱
ادلۀ حرمت اعانه به اثم/ ۹۲
دلیل اول: عقل/ ۹۲
قیح عقلی اعانه به اثم | ۹۳
کفایت دلیل عقلی برای اثبات حرمت اعانه به اثم | ۹۴
دلیل دوم: بنای عقلا/ ۹۵
غیرقابل تخصیص بودن احکام عقلی فردی | ۹۶
مشروط نبودن حرمت اعانه به اثم به «قصد توصل»/ ۹۶
حسن و قبح عقلی و شرعی در اعانه | ۹۸
حسن و قبح شرعی و عقلی در استانۀ | ۹۸
تطبیق بحث با قیام امام حسین علیه السلام/ ۹۹
استانۀ امام حسین علیه السلام برای اقامۀ حق و معروف | ۹۹

برداشتن بیعت و رفتن عده‌ای از همراهان حضرت | ۹۹
باقی مانده یارانی که برای اعانه حق آمده بودند | ۱۰۰
قاسم بن الحسن و اعانه حق و معروف | ۱۰۱
حماسه قاسم | ۱۰۲

جلسه هفتم/ ۱۰۳

- مروری بر مباحث گذشته/ ۱۰۳
تبیین روابط می‌انام و عدوان با اسانه و ظلم | ۱۰۳
اثم اسانه به نفس است | ۱۰۴
اثم و عدوان ظلم به نفس است | ۱۰۵
عدم اشتراط خدمت اعانه به اثم به «قصده توصل» | ۱۰۶
مشروط نبودن حرمت اعانه به اثم به «اراده فعلیه شخص گناهکار»/ ۱۰۷
مشروط نبودن حرمت اعانه به اثم به «مدخلیت مساعدت»/ ۱۰۸
مراد از تهیة اسباب/ ۱۰۹
۱- معونه ظالمین | ۱۱۰
چند مثال از حکم شرع بر طبق درک عقل/ ۱۱۰
۲- تهیه اسباب برای شرب خمر | ۱۱۱
۳- بیع مغنیات | ۱۱۱
شرع بر اساس عقل حکم کرده است | ۱۱۲
توجیه‌گری‌های نفس/ ۱۱۲
رابطه اعانه به بر و اثم با نصرت و خذلان الهی | ۱۱۳
استنصار حسین علیه السلام و اعلام آمادگی کائنات | ۱۱۴
تطبیق بحث با قیام امام حسین علیه السلام/ ۱۱۴
حسین علیه السلام در پی آب برای علی اصغر | ۱۱۵
بی‌تابی علی اصغر از عطش | ۱۱۵

جلسه هشتم/ ۱۱۷

- عدم پذیرش همه مصووبات عقلانیة از ناحیه دین/ ۱۱۷
مروری بر مباحث گذشته | ۱۱۷
دو مثال | ۱۱۸
نقش شارع در جداسازی مصووبات عقلانیة مفید از مضر | ۱۲۰

- کَمک به اضلال ناس، از مصادیق اعانه به اثم/ ۱۲۱
- یک مثال: حرمت فروش کاغذ برای انتشار کتب ضالّه | ۱۲۱
- توسعه دایره حرمت از فروش کاغذ به سایر موارد | ۱۲۲
- ضرورت رجوع به کارشناس دینی در امور دینی/ ۱۲۳
- آزادی بیان و محدوده آن/ ۱۲۳
- آزادی بیان مطلق نیست | ۱۲۴
- محدوده آزادی بیان در جامعه اسلامی | ۱۲۴
- دو بُعدی بودن انسان از دیدگاه اسلام | ۱۲۵
- سلامتی روح به توحید است | ۱۲۵
- ضرورت حفظ سلامتی روح | ۱۲۶
- دو روایت درباره ضرورت حفظ سلامتی روح | ۱۲۷
- پاسخ به یک شبهه در باب آزادی بیان/ ۱۲۸
- ضرورت پایداری بر حق | ۱۲۹
- رفعت مقام حضرت علی اکبر علیه السلام | ۱۳۰
- تطبیق بحث با قیام امام حسین علیه السلام/ ۱۳۰
- اعتقاد راسخ علی اکبر علیه السلام به پایداری در راه حق | ۱۳۱
- وداع جانشوز اهل حرم با علی اکبر علیه السلام | ۱۳۱
- وداع امام حسین علیه السلام با علی اکبر علیه السلام | ۱۳۲

جلسه نهم/ ۱۳۳

- مروری بر مباحث گذشته/ ۱۳۳
- محدوده آزادی بیان در جامعه اسلامی | ۱۳۳
- دو بُعدی بودن انسان از دیدگاه اسلام | ۱۳۴
- ضرورت حفظ سلامتی روح | ۱۳۵
- عدم جواز انتشار شبهات و بیماری‌های روحی در جامعه | ۱۳۵
- برخورد علی علیه السلام با شبهه افکنان مُغرض | ۱۳۶
- شبهه افکنی مُغرضانه و غیر مُغرضانه/ ۱۳۶
- تفاوت «اعانه به اثم» با «اضلال ناس»/ ۱۳۷
- سنگین تر بودن گناه اضلال ناس | ۱۳۷
- عدم پذیرش توبه کسی که مرتکب اضلال ناس شده است | ۱۳۸
- ۱- اعلیت | ۱۳۸

۲- عدالت و تقوا | ۱۳۸

۳- ترک هوای نفس | ۱۳۸

دلیل سوم «حُرمت اعانه به اثم»: آیه تعاون/ ۱۳۹

مقصود از «لا تعاونوا» ۱- ریشه کن کردن فساد و جلوگیری از اشاعه آن | ۱۳۹

۲- جلوگیری از تشویق و تجزیه گناهکاران | ۱۴۰

تأثیر اعانه به اثم و عنوان در تجزیه گناهکاران | ۱۴۱

کمک به باطل، ظلم به حق است | ۱۴۲

عزت، برگزینی حمایت از حق | ۱۴۳

«یاران حق» زنده‌های عزیز کار | ۱۴۳

توسل یک مسیحی به امام رضا علیه السلام | ۱۴۴

تطبیق بحث با قیام امام حسین علیه السلام | ۱۴۵

پیمان وفاداری ابوالفضل علیه السلام در شب عاشورا | ۱۴۵

ابوالفضل علیه السلام و تنهایی حسین علیه السلام | ۱۴۵

حماسه عباس علیه السلام | ۱۴۵

جلسه دهم/ ۱۴۷

مروری بر مباحث گذشته/ ۱۴۷

تفاوت کارشناس جسم با کارشناس روح | ۱۴۸

ویژگی‌های کارشناس دینی: ۱- علم ۲- تقوا ۳- ترک هوای مشروع | ۱۴۸

پاسخ به یک پرسش درباره کارشناس دینی/ ۱۴۸

اقسام هواهای نفسانی: ۱- نامشروع ۲- مشروع | ۱۴۹

۱- در بُعد استنباطی | ۱۴۹

۲- در بُعد عملی | ۱۵۰

امام خمینی رحمته الله علیه نمونه کاملی از «مُخَالَفَةُ عَلَى هَوَاهُ» | ۱۵۰

بیان شبهه با جواب مُتَقَن، آزادالقلوب شبهه بدون جواب، ممنوع! | ۱۵۱

دلیل دیگری بر تحریمی بودن «لا تعاونوا» | ۱۵۲

ارتباط «لَا تَعَاوَنُوا» با ذیل آیه شریفه/ ۱۵۲

دلیل چهارم حُرمت اعانه به اثم: ادله وجوب نهی از منکر/ ۱۵۳

مقدمه اول: وجوب دفع منکر | ۱۵۴

همانند رفع منکر | ۱۵۴

مقدمه دوم: «قلع ماده فساد» | ۱۵۵

هدف از وجوب نهی از منکر | ۱۵۵

مقدمه سوم: مراتب سه گانه نهی از منکر و لزوم میدان ندادن به اهل معصیت | ۱۵۵

نتیجه: وجوب نهی از منکر با جواز اعانه به اثم سازگار نیست | ۱۵۶

﴿ ۱۵۷ ﴾ تقبیح سکوت در برابر منکر/ ۱۵۷

مؤمن ضعیف | ۱۵۷

مؤمن بی دین! | ۱۵۷

جنگ با خدا | ۱۵۸

﴿ ۱۵۹ ﴾ تطبیق بحث با قیام حسین (ع) / ۱۵۹

اخشنوی الهی | ۱۵۹

خروش حسین (ع) در برابر باطل و منکر و اثم و عنوان | ۱۵۹

تلاش دشمن برای تضعیف دین | ۱۶۰

کمک به دشمن در حکم مجازیه با امام زمان (ع) | ۱۶۰

ناکامی دشمن از دست یابی به اهداف شومش | ۱۶۰

بصیرت و بینش عمیق امام خمینی (ع) از اوضاع اجتماعی ایران | ۱۶۱

أنا الزید فیذهب... | ۱۶۲

وداع امام حسین (ع) با اهل حرم | ۱۶۳

وداع جانشوز سکینه (ع) با امام حسین (ع) | ۱۶۴

جلسه یازدهم/ ۱۶۵

﴿ ۱۶۵ ﴾ مروری بر مباحث گذشته/ ۱۶۵

ادله حرمت اعانه به اثم | ۱۶۵

وجوب عقلی نهی از منکر | ۱۶۶

﴿ ۱۶۶ ﴾ ارتباط وجوب نهی از منکر با حرمت اعانه به اثم/ ۱۶۶

كلما حکم به العقل حکم به الشرع | ۱۶۷

وجوب جلوگیری از تحقق مبنغض مولا حتی از فاعل غیر مختار | ۱۶۹

عقل، دفع منکر را واجب می داند، نه رفع را | ۱۶۹

رفع منکر محال است | ۱۶۹

شرع هم دفع منکر را واجب می داند | ۱۷۰

اقسام منع از منکر: ۱- منع از تحقق ۲- منع از استمرار | ۱۷۱

تنافی وجوب نهی از منکر با جواز اعانه به اثم | ۱۷۲

استشهاد به یک آیه شریفه | ۱۷۳

استشهاد به روایات | ۱۷۳

منع درونی از منکر | ۱۷۵

فُح استحسان قبیح | ۱۷۵

بروری بر مباحث آیه تعاون | ۱۷۶

تطبیق بحث با قیام امام حسین (ع) | ۱۷۷

هدف امام حسین (ع) هم «دفع منکر» بود | ۱۷۷

حسین (ع) عزم میدان می‌کند | ۱۷۸

شهادت امام حسین (ع) | ۱۷۸

سوال سکینه (ع) از نوالجناح | ۱۷۹

جلسه دوازدهم | ۱۸۱

دو مسأله فقهی | ۱۸۱

مسأله اول | ۱۸۱

پاسخ ما به مسأله اول | ۱۸۲

مسأله دوم | ۱۸۳

پاسخ مسأله از دیدگاه امام خمینی (ع) | ۱۸۴

آیه تعاون از دیدگاه اهل معرفت | ۱۸۵

مقدمه اول: معنای لغوی و اصطلاحی بز | ۱۸۵

مقدمه دوم: اطلاق صفت بر ذات | ۱۸۵

مقدمه سوم | ۱۸۶

الف: بز، لازمه رسالت | ۱۸۶

ب: تقوا، لازمه ولایت | ۱۸۶

تاویل بز و تقوا | ۱۸۷

تاویل آیه تعاون: تعاونوا علی محمد و علی | ۱۸۸

محبت و اطاعت ابعاد درونی و بیرونی تعاون به محمد و علی (ع) | ۱۸۸

رابطه تنگاتنگ رسالت و ولایت در آیات و روایات | ۱۸۹

اگر آیه تعاون وارونه نازل شده بود! | ۱۹۰

توسل به حضرت زینب (ع) | ۱۹۱

عبور قافله کربلا از قتلگاه | ۱۹۲

توسل به حضرت زهرا (ع) | ۱۹۳

فهرست منابع | ۱۹۵

نمایه | ۱۹۷

انسان همیشه نیازمند مرشد و راهنما بوده و خواهد بود؛ اما انسان دوران ما نیازمند تر از گذشتگان است. غوغای زندگی ماشینی و هیاهوی مظاهر برق و برق پیشرفت‌های صنعتی، در کنار اغواگری برخی رسانه‌های آفسون‌گر و دشواری‌های گذران زندگی و نیز درگیری‌های روزافزون ذهنی، همه و همه نوعی از «معیشتِ ضنک» را برای ما رقم زده‌اند. در فضایی چنین غبارآلود، «عالمِ همچون کسی است که با خود شمع می‌دارد و همه جا را برای مردمان روشن می‌کند؛ پس هر که با شمع او جایی را ببیند در حق او دعای خیر می‌کند. عالم نیز با خود شمع می‌دارد که تاریکی نادانی و سرگردانی را از بین می‌برد»^۱.

هنگامی که بشر در حیرت و سرگردانی است، هر کس راهی به او نشان می‌دهد و او که نمی‌داند کدام راه به مقصد و مقصود منتهی می‌گردد، نیازمند شاخص و نشانه‌ای است که فرشته نجات او شود و عالمان ربانی در زمان غیبت همان نقش و جایگاه را دارند؛ چراکه به تعبیر رسول خدا ﷺ: «مَثَلُ عَالَمَانِ فِي زَمَنِ هَمَجُونِ مَثَلُ سَتَارِكَانِ فِي سَمَانٍ» که در تاریکی‌های خشکی و دریا به وسیله آنها می‌توان به راه درست رسید؛ و

۱. امام حسن عسکری (ع) به نقل از امام باقر (ع) فرمود: «العالم کمن معه شمعۃ نضی»
لئلا یسکل من ابصر شمعته دعا له بخیر، کذلک العالم مع شمعۃ تزیل ظلمۃ الجهل والحریر.
(بحار الانوار، ج ۲، ص ۴)

چون غروب کنند، چه بسا راه یافتگان هم به گمراهی افتند.^۱
اینک ماییم و تجسم این تشبیه رسول خدا ﷺ؛ ماییم و یکی
از پرفروغ ترین ستارگان آسمان دین و دانش که سال های سال
است روشنی بخش خِزْد و گرما بخش جان های مشتاقی است که
پروانه وار گرد «شجره طیبه» وجودش می چرخند و از خرمن
معفتش بهره می گیرند.

او نمونه برجسته همان کسانی است که امیر دل ها، علی (ع) علیه السلام
وصف و به ملازمت رکابشان چنین توصیه فرموده است: «کسی
که بجای شهوات از تن بیرون کرده و از همه دل مشغولی ها
خویش را رها نیده - مگر یک چیز که پیوسته در فکر آن است
و آن دین او است - بدین گونه از کوردلی رسته و از همگامی با
هوایرسان چسته است و خود، کلید در هدایت و قفلی بر در
سقوط و تباهی گشته است؛ راه خویشتن به خوبی یافته و آن
را پیموده و مشغلی فروغ بخش به چنگ آورده و در پرتو آن از
راه های سردرگم و ظلمانی گذشته است.

او به استوارترین دساورها رسیده و به محکم ترین رسن ها
در آویخته است؛ و یقینش به دین، مانند کسمی است که نور
خورشید را می بیند. بدین سان تن به اطاعت خدای سبحان داده،
دست به کارهای بزرگ می یازد، هر وظیفه ای که پیش آید آن را
درست به انجام می رساند و هر فرعی (و امری) را منطبق با اصل
(دینی) آن مجری می دارد. او چراغ تاریکی ها است و برطرف
کننده اشتباه ها...»^۲

۱. عن النبی ﷺ: إن من العلماء فی الارض کثل التبعوم فی السماء یندی بها فی الظلمات البزو
البحر، فاذا انطلست اوشک ان یصل الهداه (العیاه، ج ۲، ص ۲۲۶)

۲. ... قد خلع سربیل الشهوات و تخلى عن الهوم الاثم و احدا المرد به فخرج من صفه القتی
و مشا رکة اهل الهوی و صار من منافع انوار الهدی و مغالیق انوار الذی قد ابصر طریقته و

مراد ما، فقیه عارف و عالم ربانی حضرت آیت الله العظمی حاج آقا مجتبی تهرانی (آدام الله ظلّه العالی و دامت برکاته) است که کرسی افتاء، هیج گاه منبر ارشاد را از او نستانده است و همچنان که محفل نورانی درس خارج فقه و اصولش طالبان پیگیری و پرتلاش را به قلّه استنباط رهنمون می‌شود، مجلس گرم اخلاق و معرفت و تفسیرش نیز مشتاقان تهذیب و تطهیر نفس را به حلقه انش خدای کریم می‌کشاند و بسا این همه، از روی اخلاص و فروتنی که نشانه و ویژگی مردان خدا است، جهانی است بنشسته در گوشه‌ای.

سال‌های سال است که عالم و عامی می‌پرسند (و البته ما را توییح می‌کنند) که چرا چهره مکتوب آنچه ایشان افاضه می‌فرمایند، طلوع نمی‌کند تا هم حاضران را بیشتر بهره‌مند سازد و هم آنان را که به هر دلیل باید درد دوری تحمل کنند. این مراجعات مکرر، سرانجام سدّ چندین دهه منع و امتناع را شکست و به فضل الهی بخشی از «اخلاق الاهی» ایشان به گونه‌ای درخور، رخ نمود تا «درآمدی بر سیر و سلوک» و «اینه «کیش پارسایان»^۱ باشد. اما آن هم آتش اشتیاق را فرو نشاند و انتظار برای تهذیب و ویرایش را، بیش از این روا نمی‌داشت. اینک با اصرار ارادتمندان و شاگردان، حضرت استاد اجازه فرمودند تا متن برخی درس‌های اخلاق ایشان، به صورت اصلی

سَلَّمَ سَبِيلَهُ وَغَرَبَ نَارَهُ وَقَطَعَ غَدَارَهُ وَاسْتَشْرَكَ مِنَ الْقَرَى بِأَوْشَاقِهَا وَسَبَّحَ الْجَبَلُ بِأَشْيَاقِهَا هُوَ
بِزَيْنِ عَالِيٍّ عَلَى كُلِّ ضَوْءٍ الْبَشَرِ قَدْ نَفَتْ نَفْسُهُ هَمَّ سَبَّحَانَهُ فِي أَرْفَعِ الْأَشْوَارِ مِنْ إِضْطَارِكِ وَارِدِ
غَلِيهِ وَتَقْصِيرِ كُلِّ فِرْعَانٍ إِلَى أَضْلِهِ بِمَنْعِ ظُلُمَاتِ كُشَاافِ عَشَوَاتِ مَنَاحِ نَهْمَانِهِ - (نهج البلاغه،
خطبه ۸۷)

۱. نام آثار معظمه که تا کنون به هفت پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی منتشر گردیده است و این شاء الله همچنان ادامه خواهد یافت. شکر الله سبحانه و تعالی عنهم و جزاهم الله عن الاسلام والمسلمین خیر الجزاء.

و با کمترین ویرایش و پیرایش، منتشر گردد تا درخواست مؤمنان بیش از این بدون اجابت نماند: «لَقَدْ أَلَّفَ اللَّهُ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا»^۱.

با سپاس از محضر مبارک معظم‌له، اینک نخستین جلد از مجموعه بیانات ایشان همراه با توضیحات زیر تقدیم شما خوانندگان گرامی می‌شود.

۱. کتاب حاضر برگرفته از بیانات استاد در دهه نخست مُخَرَّم سال ۱۳۸۰ شمسی است. از آن سال تاکنون، بنای معظم‌له بر آن بوده است که در ایام مذکور به تحلیل بُعدی از ابعاد قیام امام حسین (علیه السلام) بپردازند. در نظر است به لطف خداوند این مباحث به ترتیب منتشر گردد و «تعاون» نخستین مبحث از آن مجموعه خواهد بود.

۲. تلاش شده است تا به درخواست و توصیه بسیاری از علاقه‌مندان و برای اجتناب از طولانی شدن زمان، تا حد امکان از ویرایش متن خودداری شود و تا آنجا که ممکن است گرمای لحن و حلاوت کلام ایشان حفظ گردد. مگر تیتراها یا ارجاعات و توضیحات ضروری که در پاورقی‌ها ملاحظه خواهید فرمود.

۳. بار اصلی پیاده‌سازی نوارها بر عهده برخی شاگردان معظم‌له بوده که با علاقه و اخلاص در «مؤسسه پژوهشی فرهنگی مصابیح الهدی» سامان یافته است. این ناچسب هم‌بنا به حسن ظن و امر حضرت استاد نظارت بر این اقدام مبارک را بر عهده داشته و با اذن ایشان متن نهایی را آماده و تأیید کرده‌ام.

۴. پیشاپیش اعتراف می‌کنم که آنچه در خور معظم‌له، و حتی آنچه مورد نظر و خواست خود ما بود، انجام نشده است. تن

دادن به اصرارها و ابرام‌ها مستلزم نوعی شتاب و پذیرش برخی کمبودها بوده است. امید است کاستی‌ها و خطاهای ما را عفو فرمایید و تنها از محاسن کلام آن عالم ربانی بهره‌مند گردید؛ صد البته این مؤسسه چشم به راه دریافت نظر شما است.

۵. آنچه می‌خوانید حاصل بیانات عمومی و در سطح مخاطبان معمولی است که با رعایت مقتضیات حمال و فنون بلاغت القا گردیده است. آرزو می‌کنیم که متن دروس تخصصی خارج فقه و اصول و دیگر مکتوبات علمی حضرت استاد نیز به قلم خود ایشان در اختیار مشتاقان قرار گیرد.

۶. «مؤسسه پژوهشی فرهنگی مصابیح الهدی» در سال ۱۳۸۸ به منظور «حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی حاج آقا مجتبی‌ی تهرانی» از سوی تنی چند از شاگردان و ارادتمندان معظم‌له پایه‌گذاری شده و با تأسیس پایگاه اطلاع‌رسانی اینترنتی به نشانی www.mojtabatehrani.ir در صدد تعمیم فوَضات معنوی ایشان است.

«مصابیح الهدی» نیز نامی برگرفته از روایات متعدد است که فرزاندگانی چون حضرت استاد را توصیف کرده‌اند.^۱

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

محسن اسماعیلی

مهرماه ۱۳۸۹

۱. نظیر آنچه در کافی، ج ۲، ص ۲۲۵ و بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۵ و ج ۷۴، ص ۱۷۴ و ج ۷۵، ص ۷۲ و نیز خطبه ۱۴۹ نهج البلاغه آمده است.